Jüdische Pester Zeitung.

דיעזעס בלאטט ערשײנט
דרײמאל וואָכענטליך
מאָנטאג, מיטטוואָך אונד פרײטאג
אונד קאָסטעט
פיר עסטערריך־אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד.— קר. ע. וו.
פיערטעליעהר' 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פירס אױסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד.— קר. ע. וו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעליעהר' 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

יודישע
פעסטער צײטונג

אויף דיעזע צײטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערען
אונד דער פרענומעראציאָנס־טערמין בעגינּנט מיט דעם עמפפאנגע דעס ערסטען בלאטטעס.
דיא רעדאקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פ ע ס ט
וואיטצנער בולוואר נומ' 29
וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראציאָנס־געלדער צו זענדען בעליעבע.

Nr. 64, פינפצעהנטער יאהרגאנג | פעסט, פרײטאג כה איּר התרמ"ג. | Pest, den 1 Juni 1883.

שאָנונג אײם ראבע.

„יא, ווּר האבען דאס לעבען דעס רוּסישען קאיזערס פערשאָנט, אבער דאס וואר אײנע שאָנונג אײם ראבע — אײם ראבע פיר דאס רוּסישע פאָלק, דאס קײנען בעססערען קאיזער פערדיענט, אלס עבען אײנען דעספאָטען, וויא אלעקסאנדער III עס איזט!"

זאָ בעגינּנט דיא נײעסטע קונדמאכונג דער רוּסישען ניהיליסטען. איבער דיא יודען פפלעגט מאן צו זאגען: „יעדעס לאנד פערדיענט זאלכע יודען, וויא עס עבען האט!" אונד יעטצט ווענדען דיא ניהיליסטען דיעזען זאטץ אויף רוּסלאנד אן אונד זאגען: „יעדעס פאָלק האט אײגען זאלבען קאיזער, וויא עס עבען פערדיענט!"

עס איזט זאָנדערבאר, דאס דיא ניהיליסטען ביז יעטצט מיט דעם פאָלקע געהאלטען אונד עס איבעראלל פערקינדעט, דאס זיא נור צום וואָהלע דעס פאָלקעס ארבײטען — אונד פלאטצליך ווענדען זיך דיעזע געגען דאס רוּסישע פאָלק אונד רופען דיעזעם צו: „איהר עלענדעס, רוּסישעס געזינדעל! איהר ניעדריגעס, רוּסישעס בויערנ־פאָלק! ווּר האבען ביז יעטצט מיט אללען אױפאָפפערונגען אונד דען גראָססטען אנשטרענגונגען דאהין געארבײטעט, אום אײך פאָן דעם שווערען יאָכע, דאס אײך זײט יאהר־הונדערטען לאסטעט, צו בעפרײען — אונד וויא האבט איהר אונס אין דיעזעם עדלען אונטערנעהמען אונטערשטיטצט? איהר וואַרעט דיא שפּיאָנע געגען אונס, מעהר אלס דיא לײטע דער רעגיערונג; איהר האבט אונס פערראטהען אונד דער פאָליצײ־געוואלט אױסגעליעפערט; איהר וואַרעט אימּמער אײן קריעכענדעס אונד שפּיבעל־לעקערישעס פאָלק! איהר קיססטעט דיא פּיסע דעספּאָטען, דער אײך געטרעטען, אונד האססטעט דעניעניגען, דער פיר אײרע פרײהײט ווירקען וואָללטע! — יא, דיא רוּסישען בויערן, דערען בעפרײאונג ווּר ערצעלען וואָללטען, וואַרען אונזערע גראָססטען פײנדע. זיא שאַדעטען אונס מעהר אלס דער גאנצע רוּסישע פאָליצײ־אפּפאראט. אונד אײנעם זאלבען בויערן־געזינדעל זאָללען ווּר דיא געפעלליגקײט ערווײזען, זײנען דעספּאָטישען קאיזער צו פערניכטען? — נײן! דער קאיזער זאָלל לעבען אונד מיט זײנען קינדערן אונד קינדעס־קינדערן דיעזעס עלענדע פאָלק קנעכטען אונד צו טאָדטע בעדריקען! עס פערדיענט עס עבען ניכט בעססער!"

„אך! וואס פיר אײנע אױסעראָרדענטליך גראָססע פרײדע, וואס פיר אונגעהײערער יובעל הערשטע דא בײא דער קאיזער־קראָנונג אין מאָסקוי! פאָן אללען עקען אונד ענדען דעס גראָססען רוּסישען רײכעס שטראָמטע דאס פאָלק הערבײא, קיססטע דיא ערדע, וועלכע דיא פפערדע דעס קאיזערליכען וואַגענס בעטרעטען, ליעס זיך אים געדרענגע צו טאָדטע דריקען אונד שריע אײם פאָללעם האלזע, ביז איהם דאס בלוט אױס דער קעהלע קאם, זײנעם בעדריקער אײן „לעבע האָך!" צו. וועלכען עקעל, וועלכען אבשײא עמפּפאנד מאן דא פאָר דעם פאָלקע, וועלכעס דא וויא דיא הונדע אום זײנען פײניגער הערומקראָכען אונד איהן נאָך ערהפורכטספאָלל בעלעקט! — וואָצו בראויכט אויך אלעקסאנדער III „אמנעסטיע" (בעגנאדיגונג) אונד קאָנסטיטוציאָן זײנעם פאָלקע צו פערשפּרעכען, ווען דאס פאָלק איהן אויך אָהנע דאס נאָך מעהר פערעהרט? — וואָצו בראויכט דענן אויך דער רוּסישע בויער „אמנעסטיע" אונד „קאָנסטיטוציאָן", ווען ער נור זײנען „וואָטקע" (בראנטווײן) האט!"

„אײנעם זאָלבען פאָלקע זאָללען ווּר אלזאָ זײנען געליעבטען קאיזער נעהמען? דיא רוּסען זאָללען איהן נור ביז 100 יאהרע האבען! ער איזט שאָן גוט פיר זיא! יא, ער זאָלל לעבען; ווּר זעלבער, דיא ווּר ביז יעטצט נאָך זײנעם לעבען געטראַכטעט, ווערדען פאָן נון אן זײן לעבען היטען אונד בעוואַכען, דאמיט ער נאָך לאנגע יאהרע הינדורך אויף דעם נאַקען דיעזעס געזינדעלס הערומטרעטע! ווּר שאָנען אלזאָ זײנעם לעבענס נור אײם ראבע פיר דאס רוּסישע פאָלק!"

דיעזע זינד דיא וויכטיגסטען שטעללען אײם דער נײען ניהיליסטישען קונדמאכונג. — עס וואר אלזאָ אײנע שאָנונג אײם ראבע! דיא ניהיליסטען פערשאָנטען דאס לעבען דעס רוּסישען קאיזערס, אום אן דעם רוּסישען פאָלקע ראבע צו איבען! — וואס נון דיא יודען אין רוּסלאנד בעטריפפט, זאָ קאָננטען דיעזעלבען עבענפאללס זאגען: „ווּר האבען פאָן אײך רוּסען אין לעטצטערער צײט גאָר פּיעלע לײדען אונד פערפאָלגונגען צו ערדולדען געהאבט — אונד נון האבען ווּר אונזערע ראבע דאראן, דאס איהר אײגען קאיזער האבט, דער אײך נאָך מעהר בעדריקט, אלס אללע זײנע פאָרגענגער!" — אבער דיעזע ארט ראבע דער יודען אן דען רוּסישען בויערן ערינּנערט אונס אן יענען מאנן, דעססען קאָסטבארעס הויז מיט אללען מאָבעלן אבגעבראַננט וואורדע — אונד דאבײא מיט שאַדענפרײדע געריפען: „איך האבע נור אײנע „נקמה" אן דען פּיעלען וואנצען, דיא דא מיטפערבראננט וואורדען!" — יא, דיא יודען ווערדען דא אין רוּסלאנד מיטפערבראננט אונד נאָך מעהר בעדריקט אלס דיא איבריגען! — דיא יודען קאָננטען האָכסטענס זאגען: „ווּר ווערדען געדריקט, אבער אײך איהר ווערדעט מיט בעדריקט! ווּר זינד אלזאָ דיא געדריקטען דער געדריקטען (עבד עבדים); ווּר רופען אלזאָ מיט שמשון: תמות נפשי עם פלשתים!"

אינדעססען ווירד מיט דיעזער נײען ניהיליסטישען קונדגעבונג קײנער זאלבע פרײדע האבען, אלס דער רוּסישע קאיזער זעלבער. נאכדעם נון דיא ניהיליסטען עס זעלבער פערקינדעט, דאס זיא דאס רוּסישע פאָלק האססען, אונד אין דיעזעם פּונקטע איזט יא דער רוּסישע קאיזער זעלבער אײן „ניהיליסט", אינדעם ער עבענפאללס דאס פאָלק האסט אונד פעראכטעט, אונד עס פיר „אונרײף" האלט, איהם פרײהײטען צו געוועהרען: דער רוּסישע קאיזער דענקט פאָן זײנעם פאָלקע מיט עבען זאלבער פעראכטונג אלס דיא ניהיליסטען. — אויך ער דענקט זיך: דיא רוּסען קאָננען נור דעספּאָטיש רעגיערט ווערדען, אײן גוטעס פפערד בעדארף נור דעם צורופעס אונד דער אױפמונטערונג; אײן שלעכטעס אבער מוס געשלאגען ווערדען!

וויא געזאגט, אין דעם פּונקטע דער פאָלקס־פעראכטונג בעגעגנען זיך קאיזער אונד ניהיליסטען. דאס פערהעלטניס האט זיך אלזאָ זאָנדערבארערווײזע זאָ געשטאלטעט, דאס זיך דיא געגנער דעס קאיזערס, פאָר דענען ער געציטטערט, ענטצווײט, דאס דיא ניהיליסטען זעלבער געגען דאס פאָלק אײנגעטרעטען, אונד זאָמיט האט דער רוּסישע קאיזער ניכט מעהר פיר זײן לעבען צו ציטטערן אונד קאָנן זײנע דעספּאָטישע רעגיערונג אונגעשטאָרט פאָרטזעטצען! —

אינדעססען וואָללען ווּר זעהען, וויא לאנגע זיך דאָך דאס רוּסישע פאָלק בײא דער נאזע הערומפיהרען אונד פּײטשען לאססען ווירד!

פערשיעדענע נײאיגקײטען.

* (ד י א ק ר א נ ו נ ג ס־ק אָ ס ט ע ן א י ן ר ו ס ל א נ ד) בעטראגען לויט אײנער מאָסקויער דעפּעשע פאָם 30 מאי דיא רונדע סוממע פאָן דרײסיג מילליאָנען רובעלן! (אונגעפעהר 36 מילליאָנען גולדען!) וויא פּיעלע טויזענדע ארמע פאמיליען העטטע מאן דורך דיעזע האָהע סוממע גליקליך מאַכען קאָננען. אבער נאָך מעהר! וויא פּיעלען טויזענדען אונד אבער טויזענדען ארמען פאמיליען מיסטע מאן בײא דער אײנטרײבונג דער דריקענדען שטײער, זאָציזאגען דאס „לעטצטע העמד" וועגנעהמען, אום אײנע זאָלבע סוממע אױפצובריגנען, דיא אנגעבליך דער קראָנונגס־פײערליכקײט ניטצלאָז פערשיעדעט וואורדען! זאָ ווירד אין רוּסלאנד מיט דען שטײער־געלדערן געווירטהשאפטעט, וועהרענד דער ארמען בעפאָלקערונג אפט דער „ביססען בראָד" פעהלט, אום זיך דען נאָגענדען הונגער צו שטיללען! אונד דאנן וואונדערט מאן זיך, דאס פריהער דיא ניהיליסטען אונטער דער בעפאָלקערונג רוּסלאנדס זאָ צאהלרײכע אנהענגער האטטען!

* (א י ב ע ר ד ע ן י ו ד ע נ־ק ר א ו ו א ל ל א י ן ר א ס ט א ָ ו) , דעססען ווּר בערײטס קורץ ערוועהנט האבען, ליעגט נונמעהר אין דען צײטונגען אײן אױספיהרליכער בעריכט פאָר. אין דיעזעם הײסט עס אונטער אנדערעם: „צווײא רוּסישע ליעדערליכע פרױען־צימּמער ערשלוגען אין דער נאַכט פאָם 22־טען אויף דען 23־טען מאי אין אײנעם יודישען ווירטהס־הויזע אײנען רוּסישען טישלער וועגען 30 רובעל, דיא ער איהנען שולדעטע. אלס דיעזער מאָרד בעקאנט וואורדע, דא פערברײטעטע זיך זאָגלײך דיא נאַכריכט, דאס דיא יודען איבער דאס פערגאָססענע כריסטען־בלוט זיך געפרײט האבען, דא זיא עס זאָנסט דאָך ניכט צוגעלאססען העטטען, דאס יענע ליעדערליכען פרױענצימּמער דען אונגליקליכען טישלער געטאָדטעט! אבגלײך פאָן אײנער טהײלנאַהמע דער יודען אן דיעזעם פערברעכען גאָר ניכט דיא רעדע וואר, זאָ שטײגערטע זיך דענּנאָך דיא וואוטה דעס פאָלקעס פאָן מינוטע צו מינוטע. דיא יודישען ווירטהס־הײזער וואורדען אָהנע אױסנאַהמע צערשטאָרט. דיא געשעפטע דער יודישען מארקט־הענדלער וואורדען פאָללקאָממען אױסגעפּליגדערט אונד פערניכטעט. 15 זאָלכע יודישע קלײנהענדלער זינד אן דען בעטטעל־שטאב געבראַכט. ניכט בעססער ערגינג עס אין דער יודען־גאַססע אײם. אײנע גראָססע צאהל פאָן יודען־הײזערן איזט אױסגעפּליגדערט: אין דען בײדען סינאַגאָגען זינד זעממטליכע פענסטער דורך שטײנווירפע צערטרימּמערט וואָרדען, דרײא יודען האבען בײא דיעזעם פאָלקס־אױפשטאנדע דען טאָד געפונדען. עס האט זיך בערײטס אײן קאָמיטע געבילדעט, אום פיר דיא אונגליקליכען געלד־זאממלונגען צו פעראנשטאלטען, דאמיט ווענינגסטענס דיא גראָססטע נאָטה געלינדערט ווערדע!" — אײן צווײטער בעריכט פאָן אײנעם נ י ב ט־יודישען קויפמאנן אין ראָסטאָוו אן אײנען געשעפטס־פרײנד אין ווין לויטעט וויא פאָלגט: „דיא היעזיגען יודען־קראוואללע האבען אויף דען לויף מ י י נ ע ר געשעפטע קײנען אײנפלוס געהאבט. דאס גאנצע פערהיעלט זיך פאָלגענדערמאססען: אײן יודישער שנאפּס־פערקײפער אין דער שטאדט האט אם 22־טען דיעזעס אײנען בעטרונקענען רוּסען אין זײנעם ווירטהסהויזע ערשלאגען. (דער מאנן איזט ענטוועדער אנטי־סעמיט, אָדער יאר ער פאָן דעם פאָרפאללע פאַלש אונטעריכטעט, דא עס יא וויא בערײטס ערוועהנט, צווײא רוּ־

שוואונדענע קנאבע איפגעפונדען ווערדען קאָננטע. דיא יודען-געמיינדע זאנדטע דאהער מעהרערע איהרער מיטגליעדער אין דער אומליעגענדען געגענד אויס, אונד דער קנאבע וואורדע אין איינעם בענאכבארטען דארפע בייא איינעם בויער גליקליך אויפגעפונדען. פאָר געריכט ערצעהלטע דער קנאבע, דער יעדאָך ניכט 8, זאָנדערן שאָן 12 יאהרע אלט וואר, דאס ער פאָן דעם בעאמטען, בייא דעם ער אין דיענסטען געשטאנדען, זאָ שלעכט בעהאנדעלט וואורדע, דאס ער דען ענטשלוס פאסטע, זיך פאָן דיעזעם הערצלאָזען הערךן צו פליכטען! — דאס געריכט צו ר ז ע ש אָ ו ו קאָננטע נון נאטירליך דען איהם פערהאסטען יודען ניכטס מעהר אנהאבען, אלליין בוים פאָלקע בליעב דאָך דאס אלטע פאָראורטהייל פעסט, דאס דיא יודען כריסטען-בלוט פיר איהר אָסטער-פעסט בענאָטהיגען. דא זיך דאהער זאָלכע באָזוויללינען אנקלאגען וויעדערהאָלען קאָננען, ערלויבען וויר אונס דיא אונטערטהעניגסטע ביטטע: אייערע מאיעסטעט מאָגע גנעדיגסט גערוהען, איין געזעטץ געגען דיא בלוט-בעשולדיגונג צו שאפפען, וויא איין זאָלכעס אין אונגארן שאָן זייט דעם יאהרע 1791 עקסיסטירט, וועלכעס וויא פאָלגט לויטעט: „דיא שטאטטהאלטעריא האט דאפיר צו זאָרגען, דאסס דאס פאָראורטהייל, אלס בעדירפטען דיא יודען צו אירגענד וועלכען רעליגיאָזען צוועקען כריסטען-בלוט אויס דעם הערצען דעס פאָלקעס פערטילגט ווערדע, וואס אם עהעסטען דאדורך ערייכט ווערדען קאָננטע, ווען דיא גייסטליכקייט דאס פאָלק איבער דיא ניכטיגקייט אונד שעדליכקייט דיעזעס פאָראורטהיילס רעכט אָפט אונד רעכט איינדרינגליך בעלעהרען ווירדע. זעלבסט ווען זייטענס איינעם יודען איינע מאָרד-טהאט ווירקליך פעראיבט ווערדען זאָללטע, זאָ דירפען היעפיר דאָך ניכט אללע יודען פעראנטוואָרטליך געמאכט ווערדען. בעגעהען דען כריסטען קיינע מאָרד-טהאטען? — אבער עס פאָללט טראָטצדעם ניעמאנדעם איין, דיא גאנצע כריסטענהייט אלס מאָרד-זיכטיג צו בראנדמארקען!“ — זאָ לויטעט דאס אונגארישע געזעטץ פאָם יאהרע 1791. וויר ביטטען אום איין עהנליכעס געזעטץ פיר גאליציען, דאמיט ענדליך אויך היער דיא בלוט-בעשולדיגונג געגען דיא יודען איין ענדע נעהמען מאָגע!“ — זאָ ווייט דאס געזוך, וועלכעס בייא דער קאיזערליכען האפקאנצלייא אין וויען צור פערהאנדלונג געלאנגטע. דיא מאַיאָריטעט שטיממטע פיר דיא שאפפונג איינעס זאָלכען געזעטצעס אונד צוואר ניכט בלאָס פיר גאליציען, זאָנדערן אויך פיר באָהמען, מעהרען אונד שלעזיען. דיא מינאָריטעט אין דיעזער זיטצונג ערקלערטע יעדאָך, דאס איין זאָלכעס געזעטץ נור איינע שאנדע פיר דיא בעפאָלקערונג דער ערוועהנטען לענדער ווערע, דא מאן דאנן אננעהמען מיסטע, דאס דיעזע בעפאָלקערונג ווירקליך זאָ דומם זייא, אום צו גלויבען, דאס יודען צו איהרען רעליגיאָזען געברייכען טהאטזעכליך כריסטען-בלוט בענאָטהיגען. דאראן גלויבט יעדאָך ניעמאנד מעהר, אויסער דעם לעבערליכען געריכטע פאָן רזעשאָוו! — דער קאיזער לעבעלטע, שטיממטע מיט דער מינאָריטעט — אונד זאָ קאם דאס געוויינשטע געזעטץ ניכט צו שטאנדע!“ — פיר אונס זינד היעבייא צוויא פונקטע וויכטיג: ערסטענס, דאסס דאס געריכט פאָן רזעשאָוו, וועלכעס בעקאננטליך פאָר וועניגען מאָנאטען מאָזעס ריטטער זאממט פרויא וועגען איינער בלוט-בעשולדיגונג צום טאָדע פערורטהיילטע, זייט יע יודען-פיינדליך וואר! — נאָך וויכטיגער פיר אונס אבער איזט דיא טהאטזאכע, דאס אונגארן שאָן אים יאהרע 1791 איין געזעטץ געגען דיא בלוט-בעשולדיגונג האטטע! אונד יעטצט אים יאהרע 1883 בעפאסט זיך דאס געריכט צו נירעדיהאזא נאָך איממער מיט דער טיסאָ-עסלארער בלוט-בעשולדיגונג. פאָן 1791 ביז 1883 זינד 92 יאהרע פערפלאָססען, אלזאָ פאסט איין יאהרהונדערט! האט אלזאָ אונגארן אין דיעזעם לעטצטען יאהרהונדערט אנשטאטט פאָרטשריטטע זאָגאר ריקשריטטע געמאכט? דאס וויערע פיר דאס לאנד זעהר בעדויערליך אונד האָכסט בעשעמענד!

* („ע ה ר ע נ-ב ע כ ע ר“ פ י ר ב א ר י.)

אים רעכערעצין ווירד בעריכטעט: מאן גלויבטע אללגעמיין, דאס בארי, דער אין דעם טיסאָ-עסלארער פאלל אלס אונטערזוכונגס-ריכטער דיא אונערהאָרטעסטען אויסשרייטונגען זיך צו שולדען קאָממען ליעס, ניממעהר איין „אבגעווירטהשאפטעטער מאנן“ זייא, אום דען זיך ווייטער ניעמאנד קיממערט. דעם איזט אבער ניכט זאָ. דיא אנטי-סעמיטען פייערן איהן עבען אלס איינען פעסטען כאראקטער, דער זיינע טהעטיגקייט צום נאכטהייל דער יודען אונערשראָקען ענטפאלטעטע. זאָ טראַטען זיך היער אין רעכערעצין 400 אנטי-סעמיטישע בירגער צוזאממען אונד קויפטען איינען זילבערנען בעכער, דען זיא אם 17. מאי הערךן בארי אלס עהרען-געשענק איבערייכטען. אין דען בעכער זינד דיא וואָרטע איינגראווירט: „דעם אונטערזוכונגס-ריכטער הערךן יאָזעף בארי, דעם אויסדויערנדען קעמפפער דער גערעכטיגקייט (?) אין נירעדיהאזא, פאָן זיינען רעכערעצינער פערעהרערן!“ — דיעזע לייטע בעצייכנען דאס פערפאהרען באריס אלס „גערעכטיגקייט“! אנדערעס איזט עס פראגליך, אב דיעזער בעכער ניכט עהער דען נאמען „שאנד-בעכער“ פערדיענע, אלס עטווא דען נאמען עהרען-בעכער. וואהרליך! הערךן בארי ווירד דיעזער בעכער נור וועניג צור עהרע דיענען, דאפיר אבער ווירד עס יענען 400 אנטי-סעמיטען צור שמאך אונד שאנדע געררייכען, דיא איהן איבערייכטען, דא זיא דיא שרייענדסטע אונגערעכטיגקייט מיט פרעכער שטירנע אלס „גערעכטיגקייט“ בעצייכנען.

געשעפטסבעריכט.

וויענער-פרייזע.

געטריידע-געשעפט. פאָן ו ו י י צ ע ן וואר געסטערן מעסיג צו מארקטע געבראכט, דער פערקויף וואר גוט, 17000 מעטער-צענטנער ווארדען פערקויפט.

ו ו י י צ ע ן, טהייס- 100 מעטצר' 81,5 קילאָ 10,50 גול. 300 מעטצר' 80,5 קילאָ 10,50 גולד. 300 מטרצ' 80,5 קילאָ 10,50 גול. 300 מעטרצ' 80. קילאָ 10,25 גולדען. 100 מעטרצ' 80,0 קילאָ 10,50 גולדען. 300 מעטרצ' 80. ק' 10,50 גולד. 300 מטרצ' 79·5 קילאָ 10,35 גול. 100 מטרצ' 78, 10.15 גול. פעסטער-באָדען: 2900 מטרצ' 80,5 קילאָ 10,45 גולד. — 100 מטרצ' 79,7 ק' 10,25 גול. 200 מטרצ' 77.8 ק' 10,35 גול. — ווייסענבורגער: 500 מטרצ' 78. קילאָ 10,0 גולד. — באטשקער 100 מעטרצ. 78·5 קילאָ 10.27½ גולדען. — נאָרד-אונגארישער 100 מעטרצ' 78 קילאָ 10,05 גולד. — א ר א ד ע ר 7500 מעטרצר. 78 קילאָ 10.— גולדען. — (אללעס פער 3 מאָנאטע.)

ג ע ר ס ט ע 7,05—7,29 גולד.

ק ו ק ו ר ו ץ 6,58—6,65 גולד.

פעסטער-פרייזע.

ו ו י ע נ ע ר ש ל א כ ט-פ י ע ה מ א ר ק ט.

דער אויפטריעב אויף דעם וויענער שלאכט-פיעהמארקטע אם 28-טען ד' מ' בעטרוג 2891 שטיק. דאפאָן ווארען: 1355 אונגארישע, 1144 פאָלנישע אונד 292 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך פער 100 קילאָגראמם: אונגארישע מאסט-אָכסען 55—62.50 גולד., פאָלנישע 56.—62 גולד. אונד דייטשע 56—62.— גולד.

פעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

קאָנקורז.

אין דער איזר' אָרטהאָדאָקסען געמיינדע אין בעקעש-סארוואש, איזט דיא שטעללע איינעס ש"ץ ומ"ץ ומוהל וואקאנט געוואָרדען. רעפלעקטירען קאָננען נור דיא, וועלכע אין קיינער שטאטוס-קוואָ-געמיינדע פונגירט, פאָן אָרטה' ראבבינען בעפוגניס בעזיטצען אונד וועניג קינדער האבען. געהאלט 300 גולד' יעהרליך, פרייע וואהנונג אונד נעבענעמאָלומענטע. דער אקצעפטירטע ערהאָלט דיא איבערזיעדלונגס-קאָסטען.

2—2 ד ע ר פ אָ ר ש ט א נ ד.

קאָנקורז.

אין דער איזראעליטישען געמיינדע צו ש'-א'-איהעלי איזט דיא שטעללע איינעס טיכטיגען פארבעטערס, קורא אונד עופות שוחט'ס, אם ראש חדש אלול הבע"ל צו בעזעטצען. פיקסע געהאלטס 800 גולדען יעהרליך, נעבסט רח"ש-עמאָלומענטען. — בעווערבער האבען איהרע געזוכע ביז 1-טען יולי דיעזעס יאהרעס מיט דען בעטרעפפענדען צייגניססען אונד דען נאכווייזען איבער אלטער אונד פאמיליענגליעדער-צאהל, אן דען געפערטיגטען פאָרשטאנד פראנקאָ איינצוזענדען, אונד ווערדען צור פראָבע נור דיאיעניגען צוגעלאססען, וועלכע אויף גרונד איהרער רעפערענצען היעצו שריפטליך איינגעלאדען ווערדען. רייזעשפעזען-פערגיטונג קאנן יעדאָך נור דער אקצעפטירטע בעאנשפרוכען.

1—2 מאָר. רייכארד, פרעזעס.

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פריכטע	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
וויצען		
נאָרד-אונגארישער	75	.
"	76	
"	77	9.55 — 9.60
"	78	9.65 — 9.70
"	79	9.75 — 9.80
"	80	9.90 — 9.95
"	81	9.95—10.—
פעסטער-באָדען	75	.
"	76	
"	77	9.85— 9.90
"	78	9,95—10.05
"	79	10.10—10.20
"	80	10.25—10.30
"	81	10.35—10.40
טהייס	75	.
"	76	.
"	77	9.90— 9.95
"	78	10.——10.10
"	79	10.15—10.25
"	80	10.30—10.35
"	81	10.40—10.45
ווייסענבורגער		
"	76	.
"	77	9.95— 9.90
"	78	9.95—10.05
"	79	10.10—10.20
"	80	10.25—10.30
"	81	10.35—10.40

פריכטע	קוואליטעט פר. העקטאָל.	פער 100 קילאָגראמם
קאָרן	70 —	7.70 — 7.50
גערסטע מאלץ	62	—.—
" פוטטער	62	7.20 — 6.90
האפער	40	6.80 — 3.40
קוקורוץ באנאטער	75	6.65 — 6.60
" אנדערע	73	6.60 — 6.55
הירזע	—	—.—

[illegible]	פער הערבסט	[illegible]
ווייצען	"	10 33
"	"	—.—
"	"	—.—
קוקורוץ	"	—.—
גערסטע	"	—.—
האפער	"	6.64
"	"	—.—
רעפס	"	—.—

ז א ק מ ע ה ל		קר. פל.
דער זאק צו 100 קילאָגראמם מיט זאק פרייא באהן.	נוממער 0	20 —
	" 1	19 50
	" 2	18 90
	" 3	18 30
	" 4	17 60
	" 5	15 80
	" 6	14 80
	" 7	13 80
	" 8	12 70
	" 8½	11 40
שפיריטוס: אלטע [illegible]		33 —
" נייע " [illegible]		31 50

קורז-טאבעללע פאָם 29. מאי.

ג ע ל ד-ק ו ר ז	קר	פל.
זילבער-אַגיאָ	100	—
דוקאטען	5	67
עסטרייך-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פראנקס)	9	51
נאפאָלעאָנדאָר	9	51
דייטשע רייכסבאנקנאָטען	58	50
20 מארק-שטיקע	11	72
פאפיער-רובעל	1	19
ל אָ ז ע.		
1854-ער 4-פראָצענטיגע שטאאטס-לאָזע	120	—
1860-ער " גאנצע	135	—
דעטטאָ " האלבע	139	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	170	—
דעטטאָ " 50 "	170	50
[illegible] רעגולירונגס-לאָזע	37	—
טירקען-לאָזע	26	—
קרעדיט-לאָזע	170	—
קלארי-לאָזע צו 40 גולדען	38	—
דאָנוי-דאמפשיפפ-פאהרטס-לאָזע	108	—
אינזבורקער לאָזע	20	—
קעגלעוויטש לאָזע צו 10 גולדען	20	—
קראקויער לאָזע " 20 "	18	—
אָפנער לאָזע " 40 "	40	—
פאלפי לאָזע " 40 "	36	—
רודאלפס לאָזע " 10 "	20	—
סאלם לאָזע " 10 "	51	—
זאלצבורגער לאָזע " 20 "	22	—
סט.-גענאָאיס לאָזע " 40 "	45	—

ל אָ ז ע.	קר.	פל.
סטאניסלויס לאָזע צו 2 גולד.	22	—
טריעסטער לאָזע " 100 "	127	—
דעטטאָ " 50 "	64	—
וואלדשטיין-לאָזע " 20 "	28	—
ווינדישגרעץ " " 20	37	—
אונגארישע-פרעמיען-לאָזע צו 100 גולד.	114	50
טהייס-רעגול.-לאָזע	110	30
וויענער-לאָזע	123	—
ווערטה-פאפיערע		
אונגארישע גאָלדרענטע 6%	120	25
דעטטאָ " צו 4%	89	25
אונגארישע פאפיער-רענטע	87	60
אונגארישע גרונד-ענטלאסטונגען	100	—
טעמעשוואר באנאטער	98	—
זיעבענבירגישע	99	—
גאליציע	99	—
בוקאָווינא	98	—
אונגארישע איזענבאהן-אנלעהען	138	—
וויינצעהענט-אבלאָזונג-אָבליגאציאָנען	97	50
פאנדבריעפע דער אונגארישען באָדען-קרעדיט צו 5 איינהאלב פראָצענט	101	—
דער אונגארישען היפאָטהעקען-באנק צו 5½ פראָצענט	101	75
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדען-קרעדיט-אנשטאלט צו 5½ פראָצענט	98	50
דער אָסט-באהן	98	—
" נאָרד-אָסט-באהן	159	25

Eigenthümer und verantwortlicher Redakteur: M. REIS.
Budapest, 1883. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

* („חברת סנדקאות.") דאס „בערלינער טאגבלאטט" שרייבט: „עס איזט וואהל זעהר פערדיענסטליך, ווענן מאן נאטהליידענדען איינע אינטערשטיטצונג אנגעדייהען לאסט. דאס פערדיענסט איזט אבער איין צעהנפאך גראסערעס, ווענן דיא אינטערשטיטצונג אין דער וויזע געגעבען ווירד, דאס דער עמפפאנגער זיך ניכט צו שעמען ברויכט, וויל ניעמאנד איהם ערדען, ניכט איינמאל דער שפענדער זעלבסט, וויססען קאנן, אב דיא דארגערייכטע אונטערשטיטצונג איך אנגענאממען אדער דאנקענד צוריקגעוויעזען ווארדע. אבער וויא זאלל מאן עס אנשטעללען, דאס ניכט איינמאל דער שפענדער וויססען קאננע, אב זיינע אונטערשטיטצונג פאן דעם בעטרעפפענדען אנגענאממען ווארדע אדער ניכט? — דיעזע זינגרייכע קינסט האט דיא „חברת סנדקאות" ערפונדען, וועלכע צו דען ערסטען וואהלטהעטיגקייטס־געזעללשאפטען דער בערלינער יידישען געמיינדע צעהלט. דיעזער פעראיין בעזיטצט נעמליך צוויא ביכסען (קפות של צדקה); דיא איינע ביכסע איזט מיט „א", דיא צווייטע מיט „ב" בעצייכנעט. דיא ערסטע, נעמליך דיא „א"־ביכסע איזט אימער פערזיעגעלט אונד ווירד נאטהיגענפאללס נור פאן דעם פעראיינס־פארשטאנדע ערעפפנעט. דיא 2־טע אדער „ב"־ביכסע יעדאך בלייבט בעשטענדיג אפפען. זא אפט אין דער געמיינדע איין טאדעס־פאלל זיך עראייגנעט, ווערדען ביידע ביכסען אין דאס טרייער־הויז (בית האבל) געטראגען, וויא זיא מעהרערע טאגע בלייבען. גאנץ גלייכעס געשיעהט, ווענן איינע פרייא ענטבונדען ווארדע. דיא ביידען ביכסען וואנדערן זאגלייך אין דאס הויז דער וואכנערין, וויא זיא מעהרערע טאגע בלייבען. אונד דא ניכט עס קיינען אונטערשיעד צווישען ארם אדער רייך, דא איך דער רייכסטע מאנן, ווענן אין זיינעם הויזע איין געבורטס־ אדער טאדעס־פאלל פארקאממט, דיא ביידען ביכסען ענטגעגענגענאממען מיססטע, דיא דאנן ערסט נאך איינינען טאגען פאן דעם דיענער דער „חברת סנדקאות" ווידער אבגעהאלט ווערדען. — דער בעטרעפפענדע פאמיליענפאטער קאנן נון מיט דער אפפענען „ב"־ביכסע נאך איינעם ערמעססען פערפאהרען. ער קאנן נעמליך דאס גאנצע אין דערזעלבען בעפינדליכע געלד זיך נעהמען; ער קאנן אויך נור איינען טהייל זיך נעהמען, וואראן ער אבער דען רעסט אין דיא פערזיעגעלטע „א"־ביכסע געבען מיססטע; וואר ער רייך, זא נאהם ער נאטירליך ניכטס אויס דער אפפענען „ב"־ביכסע, דאך מיססטע איך ער אללענפאללס אללעס געלד אויס דער „ב"־ביכסע אין דיא פערזיעגעלטע „א"־ביכסע הינייגעבען, זא דאס אין יעדעם פאללע דיא „ב"־ביכסע ביים אבהאלען לעער זיין מיססטע. עס קאננטע אבער ניעמאנד וויססען, אב דיעזע ביכסע דעסהאלב לעער איזט, וויל דער בעטרעפפענדע פאמיליענפאטער דען איינהאלט זיך גענאממען, אדער אבער, וויל ער דען איינהאלט דער „ב"־ביכסע איינפאך, וויא דיעס לייט שטאטוטען דער „חברה" פפליכט וואר, אין דיא פערזיעגעלטע „א"־ביכסע הינייגעלעגט. עס איזט זעלבסטפערשטענדליך, דאס רייכע לייטע, דיא איינער אונטערשטיטצונג ניכט בעדורפטען, ניכט נור קיין געלד אויס דער ביכסע פיר זיך גענאממען, זאנדערן ביי דער איבערלעערונג דעס געלדעס אין דיא פערזיעגעלטע „א"־ביכסע איך נאך אויס אייגענעם איינע געוויססע סוממע אלס שפענדע הינייגאבען; — דורך דיעזע זינגרייכע ערפינדונג קאנטע מאן אלזא ביים אבהאלען דער ביידען ביכסען, פאן דענען דיא „ב"־ביכסע נאטירליך איממער לעער געוועזען, ניע וויססען: אב דער בעטרעפפענדע פאמיליען־פאטער דאס גאנצע געלד אדער אבער נור איינען טהייל פיר זיך גענאממען; יא מאן קאננטע ניכט איינמאל וויססען, אב דערזעלבע ניכט אללעס געלד דער „ב"־ביכסע אין דיא „א"־ביכסע געלעגט אונד אבענדריין איך נאך אויס אייגענעם איינע סוממע אלס שפענדע הינייגעגעבען; זא פערהיטעטע דיעזע „חברת סנדקאות" יעדעס געפיהל דער בעשעמונג פיר דיא ארמען, אינטערשטיטצונגס־בעדירפטיגען לייטע, דא יא, וויא געזאגט, ביים אבהאלען דער ביכסען ניעמאנד וויססען קאננטע, אב דער בעטרעפפענדע פאמיליענפאטער דיא איהם אין זאלכער ווייזע אנגעבאטענע אינטערשטיטצונג ווירקליך אנגענאממען אדער אבער זאגאר נאך איינע שפענדע געגעבען האבע! — דיעזע שילדערונג דער „חברת סנדקאות" (שרייבט דאס „בערלינער טאגבלאטט" ווייטער) ענטנעהמען וויר איינעם בעריכטע, דען איין פאלנישער ראבבינער, דער אים יאהרע 1784 אין בערלין זיך אויפהיעלט, זיינען לאנדסלייטען איינזאנדטע. דער בעריכט איזט אלזא בערייטס 99 יאהרע אלט. פאן איינעם פריינדע אונזערעס בלאטטעס אויף דיעזען בעריכט אויפמערקזאם געמאכט, ערקונדיגטען וויר אונס, אב דיעזער וואהלטהעטיגע פעראיין נאך עקסיסטירט. עס געריעט אונס צום פערגניגען, דאס דערזעלבע נאך איממער בעשטעהט אונד זיינע וואהלטהעטיגען בעשטרעבונגען פארטזעטצט. דאך מיט דער איינשרענקונג, דאס דיא ביידען ביכסען נור אינס הויז דער וואכנערין געטראגען ווערדען, ניכט אבער אויך אין דאס טרייער־הויז" (זא וויט דאס „בערלינער טאגבלאטט", וועלכעס אורשפרינגליך אנטי־סעמיטיש וואר, גענעהמער אבער דען וואהלטהעטיגקייטס־זינן דער יודען דענגאך אנערקענט.)

* (אונרוהען אין פעטערסבורג.) איינע פעטערסבורגער דעפעשע אים היטיגען „פעסטער ללאיד" מעלדעט, דאס דיא פייערליכקייטען, וועלכע אין פעטערסבורג אויס אנלאס דער קאיזער־קראנונג אין מאסקוי פעראנשטאלטעט ווארדען, דאך ניכט זא רוהיג אבגעלויפען זינד. וועהרענד דער בעלייכטונג אין פעטערסבורג זינד זאגאר בעדייטענדע אונרוהען ענטשטאנדען. דאס פאלק רעוואלוציאנירטע געגען דיא אדעליגען אונד נאטירליך אויך געגען דיא יודען, אונד איבעראלל הארטע מאן דען ווילדען רוף: „היעט דיא יודען ניעדער!" דאס וויטהענדע פאלק שטעקטע איינע גראסע מאשינענפאבריק אין בראנד, דאס מיליטער מוסטע געגען דאס פאלק איינשרייטען, אונד מאן מוסטע אללע פעסטליכקייטען אינטערברעכען אונד יעדע אנזאממלונג דעס פאלקעס אויף דען גאססען פערהינדערן.

* (פערגיפטונגס־פערזוך געגען דען רוססישען קאיזער.) וויא עס שיינט, איזט דיא קראנונגס־געשיכטע אין מאסקוי דענן דאך ניכט גאנץ גלאטט אבגעלויפען. איינע פעטערסבורגער דעפעשע פאם 31־טען דיעזעס מעלדעט נעמליך: היער איזט דיא נאכריכט פערברייטעט, דאס אין מאסקוי איין פערזוך געמאכט ווארדע, דען קאיזער צו פערגיפטען. מאן האלט דיא זאכע זעהר געהיים, אללייז דיעזע געהיימטהוערייא מיינט צו ניכטס. — אנדערע ווייטער גלויבען, דאס דיעזער פערגיפטונגס־פערזוך שולד דאראן האט, דאס דער קאיזער אנלעסליך זיינער קראנונג ניכט אללען ניהיליסטען איינע אללגעמיינע „אמנעסטיע" (בעגנאדיגונג) ערטהיילטע. ער ווארדע מיט רעכט וועגען דיעזעס פערגיפטונגס־פערזוכעס זעהר אויפגעבראכט. ער זאלל געזאגט האבען: ווענן איין מאנארך מיטטעלס שפרענג־פולווער אין דיא לופט געשליידערט ווירד, זא האט איין זאלכער טאד דאך עטוואס העלדענמיטהיגעס אן זיך. אללייז איינען קאיזער דורך פערגיפטונג ערמארדען וואללען — דאס איזט ניכט בלאס איין פערברעכען, זאנדערן צוגלייך איין שמאכפאללעס פארגעהען זייטענס דער ניהיליסטען. נור אלטע ווייבער פפלעגען מענשען דורך פערגיפטונג צו מארטען, ניכט אבער מעננער מיט העלדענמוטה, וועלכע אנגעבליך פיר דיא פאלקספרייהייט קעמפפען וואללען; דיא ניהיליסטען האבען זיך דורך דיעזען פערגיפטונגס־פערזוך זעלבסט געשענדעט, זא זינד איינער בעגנאדיגונג אונווירדיג!" — זא לויטעט דיא פעטערסבורגער דעפעשע. וויר גלויבען זעלבסט ניכט, דאס דיעזער פערגיפטונגס־פערזוך פאן דען ניהיליסטען הערריהרע, וועלכע יא, וויא וויר אים לייטארטיקעל מיטגעטהיילט, דען קאיזער לעבען לאססען וואללען אונד צוואר אים ראבע געגען דאס קנעכטישע, געמיינע רוססישע פאלק!

* (איין זאנבערער אויס זויען אויסגעוויעזען.) אים וויען ווירד דעם „פעס־

קראמוועללישער אבערסט דארף איך מיינע פפליכטען ניכט פערלעטצען, מיין אייד בינדעט מיך אן דיא פאהנע קראמוועללס; איך דארף אלזא פיר איהרע זיכערהייט ניכט טהעטיג זיין. אבער שיטצען איזט מיר דאך ערלויבט. אונד איך וויל נון אללעס, וואס דא פאללט, אלס איינען פאראיבערגעהענדען טרוים בעטראכטען."

„נון, זא רייכע איך איהנען דיא האנד אלס פריינד (וואנטע דער קאניג צו עדוארד). לעבען זיא וואהל, ביז גאטט בעססערע טאגע שיקט! קאממען בעססערע צייטען, זא ווערדען וויר אונס וויעדער טרעפפען אונד האפפענטליך צו אונזערער ביידערזייטיגען צופריעדענהייט!"

XXVII. אלבערט אונד זיינע שוועסטער.

וועהרענד יענער אים פאריגען קאפיטעל ערוועהנטען פארגענגע בערייזטע אלבערט דיא זיד־וועסט־קיסטע ענגלאנדס, אום איין שיפף אויספינדיג צו מאכען, וועלכעס דען קאניג נאך פראנקרייך אין זיכערהייט ברינגען קאננטע. ער קאם נון נאך בריקסהאם — וואו ער זיינע אלטערע שוועסטער אננא אייפגעפונדען. — היער וואהנטע זיא בערייטס לענגערע צייט מיט איהרעם געליעבטען מאנגע ריכארד. וויא אונזערע לעזער בערייטס וויססען, וואר איך ריכארד איין שטרענגער „ראיאליסט", אונד דא דיא געגענד צווישען בריקסהאם אונד בידעפארד פאן דען קראמוועללישען סאלדאטען בעזעטצט וואר, זא וואר דער פערקעהר צווישען דען „ראיאליסטען" אין דיעזער געגענד צור אונמאגליכקייט געווארדען. בריקסהאם ליעגט עבענפאללס אם מעערע, וואו איין בעדייטענדער האפען איזט, אונד ריכארד פערפפליכטעטע זיך, איין שיפף הערביצושאפפען, אום זיינעם קאניג צור זיכערן פלוכט צו פערהעלפען.

וועהרענד ריכארדס אבוועזענהייט האטטע אלבערט געלעגענהייט, צו זעהען, אין וואס פיר גליקליכער עהע זיינע שוועסטער לעבטע אונד דאס דיא עהע בערייטס מיט איינעם וואנדער־שאנען מאכטערכען געזעגנעט וואר.

„יא, ברודער! (וואנטע אננא צו אלבערט) איך ווערע דיא גליקליכסטע אויף דער וועלט, ווענן עס איך נור מיין מאנן ווערע! ווענן איך איהן אזא גליקליכען גלייבע, זא ענטרינגט זיך זיינעם הערצען איין טיעפער זייפצער — אונד איך ווייס, וואהין דער זייפצער געהט! ער גלייבט זיך איממער פאן איינעם פלוכע בעלאדען, וועלכען איבער איהן זיינע איינסטיגע געליעבטע אויסגעשטאסען. דער פלוך, וועלכען זיא איהם אם האכצייטסטאגע ענטגעגענגעשליידערט, וויל איהם ניעמאלס אויס דעם זינגע!" (זיעהע 10. פארטזעטצונג, וואו דאס לעטצטע געשפרעך צווישען דער אונגליקליכען „חנה" אונד ריכארד פערצייכנעט שטעהט.)

„איך קעננע דאס. שרייע דאפאן!" וואנטע אלבערט.

„איך ווירדע היעריבער איינען עוויגען שלייער ציעהען (וואנטע אננא), ווענן איהן נור ניכט ריכארד פארטוועהרענד ליטטען ווירדע. ערסט געסטערן וואנטע ער מיר: „אך, אננא! קאננטע איך זיא נאך איינמאל זעהען! נור איינמאל איהר געשטעהען, וויא איך עס פיהלע, וויא שווער איך געגען זיא געזינדיגט! קאננטע איך דאך מיט מיינען טהרענען איהרע האנד בענעטצען — דאנן גלייבע איך, ווערע מיט מיינען טהרענען אויך דער פלוך וועגגעוואשען, אונד איך ווירדע מיינע רוהע וויעדער פינדען." — אונד דאנן האט דיא זאכע נאך עטוואס אן זיך (וואנטע אננא ווייטער). עס איזט וואהל איין אבערגלויבע, אבער ער דריקט אויך מיך. אם אבענד מיינעם האכצייטס־טאגעס, אן וועלכעם מיין מאנן מיט איהר צום לעטצטענמאלע צוזאממענגעטראפפען, ליעס ער זיינען עהע־רינג פאללען; זיא האב איהן אויף, אונד בעהיעלט איהן איך — אונד זאלאנגע זיא דען עהע־רינג האט, זאלאנגע פיהלען וויר אונס אין דער מאכט איינעס אנדערען, דער אונס באזעס צופיגען קאנן, אך! ווענן זיא נור אויפפינדבאר ווערע!"

„דיא ווייסט זיא יעהען, אננא! (וואנטע אלבערט) אבער נור דיא אללין אונד ניכט אויך ריכארד. — זא וויססע, יענע יודין בעפינדעט זיך מיט איהרעם גראספאטער זייט לענגערער צייט אים געהיימפאללסטען טהורמע אונזערעס שלאססעס. — דיא שווערסטע? דיא שמיגעסט? וויא דיא אונגליקליכע געראטע אונטער דאס דאך יענעס מאנגעס געראטהען, דעססען טאכטער איהר דאס הערץ ריכארדס אבוועגדיג געמאכט! — זיא טהאט עס געגען איהרען ווילען; זיא טהאט עס אויף בעפעהל איהרעס גראספאטערס, דעם אלטען געלעהרטען דע־ווידאל, דער זעהר האהע פלענע צור וויעדעראיינזעטצונג דעס קאניגס קארל האט! — זיא לעבט דא אין דיעזעם טהורם פערבארגען אונד צוריקגעצאגען — אונד אין לעטצטערער צייט, וועהרענד דער קאניג ביי אונס איזט, דורפטע זיא זיך ניכט איינמאל אם פענסטער צייגען. דוא קעננסט זיא, זיא איזט איין מוסטער דער שאנהייט אונד ליעבענסווירדיגקייט, אונד זעלבסט דיא יאהרע דעס קוממערס קאננטען איהרע שאנהייט ניכט פערווישען. איך האטטע אין לעטצטערער צייט נור איין איינציגעסמאל געלעגענהייט, זיא צו זעהען אונד צו שפרעכען — אונד וואהרליך! ווערע זיא קיינע יודין, זא ווירדע איך אן איהר דאס וויעדער גוט מאכען, וואס דוא, מיינע שוועסטער, געגען זיא געפעהלט!" —

(פארטזעטצונג פאלגט.)

סישע ליעדערליכע פריינצימטער וואָרען, דיא דען מאָרד פּעראיבטען) דאס איינגערעגטע פאָלק צערשטאָרטע נון אללע יודישען ווירטהסהייזער, געשעפטע אונד איך אללע „ליעדערליכען הייזער". פּאָליציא אונד מיליטער רייכטען ניכט איין, אום דען אויפשטאנד ניעדערהאלטען צו קאָננען. ערסט נעגען 8 אוהר אבענדס ערשיענען 200 קאָזאקען, דיא דאס אנגעזאממעלטע פאָלק אויסאיינאנדער יאגטען. עס וואורדען מעהרערע פּערזאָנען געטאָדטעט, אנדערע וויעדער פערוואונדעט. דיעזע אונגליקליכען וואָרען אבער צומייסט נור אונשולדיגע צושויער, דיא זיך אן דעם אויפשטאנדע גאר ניכט בעטהייליגטען." — זאָ וויט דיא בעריכטע איבער דיעזען טרויריגען פאלל. נון, דאס איינמאל געשעהענע לאָסט זיך ניכט מעהר אונגעשעהען מאכען. וויר ווערדען אבער זעהען, וואס דיא רוסישען געריכטע יעטצט טהון ווערדען, אום איינערזייטס דען אויפשטענדישען איינע וואָהלפערדיענטע שטראפע צו טהייל ווערדען צו לאססען — אנדערערזייטס אבער, דאמיט דיא אונשולדיג אויסגעפלינדערטען יודען איהרען שאדען ערזעטצט ערהאלטען; דער רוסישע פּאבעל איזט עבען נור פּאבעל; אללייז עס ווערע דיא שמאך פיר רוסלאנד נאָך טויזענדפאך גראָסער, ווען עטווא איך דיא געריכטע זיך „פּאבעלהאפט" בענעהמען אונד ניכטס טהון זאָללטען, דאמיט דען יודען דער ערליטטענע שאדען פאָלל אונד גאנץ ערזעטצט ווערדע!

*) (יודען-פערפאָלגונג אין פּערזיען.) אין נומ' 53 אונזערעס בלאטטעס האבען וויר איבער דיא פערפאָלגונג דער יודען אין טעהעראן (הויפּטשטאדט פאָן פּערזיען) קורץ בעריכטעט, נון לעזען וויר אים „מאנצער איזראעליט" פאָלגענדען אויספיהרליכערען בעריכט: „איין גראָסעס אונגליק האט דיא יודישע געמיינדע צו טעהעראן אין בעטריבניס געזעטצט. אם 3-טען מערץ וואורדע אים בעזיטצע דעם יודען יצחק ראַייש איין י-וועלענשמוק געפונדען, וועלכער אנגעבליך צו דען ביא דעם ריכטער געשטאָהלענען שמוקזאכען געהאָרט. ראַייש וואורדע זאָפאָרט איינגעקערקערט אונד דער פייער-פאָלטער אונטערצאָגען. ער ערקלערטע הייליג, דאס ער דען שמוק פאָם יודען חיים יצחק אונד פאָן איינער אנדערן פערזאָן, דיא איהן געשטאָהלען האבען, ערהאלטען. חיים יצחק וואורדע גלייכפאללס פערהאפטעט, אונד אבגלייך ער עבענפאללס דער פאָלטער אונטערוואָרפען וואורדע, בעטהייערטע ער זיינע אונשולד. דיא בעהאָרדע ליעס הייראויף דען פּרעזידענטען דער יודישען געמיינדע אינס געפענגניס ווערפען. מאן וואָללטע היעדורך בעווירקען, דאס דיא יודען איינע סוממע פאָן 12000 פראנקס, דען ווערטה דער געשטאָהלענען געגענשטענדע, אויפבריינגען. איך דער פּרעזידענט וואורדע געפאָלטערט, הולדעטע אבער ניכט, דאס מאן איינע לאָזונגס-סוממע פיר איהן צאהלע. — מאן פערהאפטעטע הייראויף 14 אנגעזעהענע יודען, אונטער וועלכען זיך אויך דער אָבער-ראבבינער בעפאנד, אונד דיעזע פערשפּראכען דיא 126000 פראנקס. אויסערדעם האבען דיא פּאָליציא אונד אנדערע בעאמטע פאָן דען יודען ביינאהע 2000 גילדען ערהאלטען. דיא בעשטירצונג דער יודען, וועלכע אָהנע צווייפעל דיא פערלאנגטע סוממע ניכט האבען אונד דערען לעבען דאדורך אין געפאַהר איזט, לאָסט זיך ניכט שילדערן. זאָ האבען זיך צום טהייל אין דיא שטאַללע דעם מיניסטערס געפליכטעט, וועלכע נאָך איינעם לאנדעס-געברייכע איינע אונאנטאסטבארע צופלוכטס-שטעטטע (מקום מקלט) בילדען. — אנדערע, מענער אונד פרויען, האבען זיך היינטער איינער גראָססען קאנאנע פעראייניגט, וועלכע פאָר דעם פּאלאסטע דעם שאה (קאָניג) פאָן פּערזיען זיך בעפינדעט אונד וואָ זיך געוועהנליך דיאעניגען ביטטשטעללער אויפשטעללען, וועלכע דיא אויפמערקזאמקייט דעם מאָנארכען אויף זיך ציעהען וואָללען. אבער ביז יעטצט איזט איהרע ביטטע אן דיא גערעכטיגקייט דעם שאה'ס פרוכטלאָז געבליעבען. — דיא ענגלישע רעגיערונג האט איהרעם פערטרעטער אין טעהעראן טעלעגראפירט, ער מאגע זיך צו גונסטען דער פּערזישען יודען אים נאמען דער בארמהערציגקייט פערווענדען.

*) (איין אנטיסעמיטישער רעפּוטירטען-קאנדידאט.) אויס דעם סאַקסשער וואהל-בעצירקע (טאָלנאער קאָמיטאט) ווירד דעם „פעסטער נאפלאָ" געמעלדעט: אין אונזערעם וואהל-בעצירקע טראטען צוויא קאנדידאטען אויף, דיא זיך אים דיא דעפּוטירטען-שטעללע בעווערבען; נעמליך העררבעלא דארי, אנהענגער דער ליבעראלען פּארטייא, אונד העררדר' קארל נענדטוויך, פּראָפעססאָר אן דער פּאָליטעכנישען האָכשולע. — דיעזער לעטצטערע ענטוויקעלטע איין אנטי-סעמיטישעס פּראָגראמם אונד שטעללטע דען וועהלערן אין אויסזיכט, דאס ער זיינען איינפלוס אים פאללע ער צום דעפּוטירטען געוועהלט ווירדע, אויסשליעסליך צור בעקעמפפונג דעם יודענטהומס געלטענד מאכען ווירד; דער העררפּראָפעססאָר ערשיען אים סאַקסשער וואהל-בעצירקע אין בעגלייטונג אישטוצי'ס, דער נאטירליך דיא גראָססטען אנשטרענגונגען מאכטע, אום זיינעם געזינונגס-גענאָססען ביא דער אם 31-טען מאי שטאטטפינדענדען וואהל צום זיעגע צו פערהעלפען; — פערנער ווירד דעם „פעסטער לאָיד" געשריעבען: אים דעם סאַקסשער וואהלבעצירקע אונד צוואר אים דעם אָרטע דאמבאָיאר פאָלגענדעס בעריכטעט: פּראָפעססאָר נענדטוויך טראַט היער אין אין בעגלייטונג אישטוצי'ס אונד איינעם מיטארבייטער'ס דעם „פּיגגעטלענשעג". זאָ פאנדען גאסטפריינדליכע אויפנאהמע ביא העררן פריהווירטה, אינשפּעקטאָר דער פירסט עסטערהאזי'שען גיטער. אין זיינער רעדע זאגטע פּראָפעססאָר נענדטוויך פאָלגענדעס: אב איך מיך צור ליבעראלען אָדער צו איינער אנדערן פּארטייא צעהלע, דאס מאג גלייכגילטיג זיין, אללייז פאָן פיעל גראָסערער וויכטיגקייט איזט עס, ווען איך היעמיט אפפענטליך ערקלערע, דיא אנזיכטען אישטוצי'ס אין בעצוג אויף דיא יודען פאָללשטענדיג צו בילליגען. היעמיט האבע איך וואהל פיעל געזאגט. דאָך ווילל איך מיך איך נעהער איבער מיינע שטעללונג צור יודען-פראגע. איך ווילל דאהין שטרעבען, דאס דען יודען דיא עמאנציפּאציאָן פערליעהענען רעכטע אויף געזעטצליכעם וועגע וויעדער ענטצאָגען ווערדען, אונד צוואר אים פאָלגענדען גרינדען: 1) פערמעהרען זיך דיא יודען איבעראָרדענטליך; 2) האבען זאָ דען האנדעל אן זיך געריססען; 3) שעדיגען זאָ איך דיא איינלענדישען פאבריקען, אינדעם זאָ דורך איהרען האנדעל אויסלענדישע פאבריקס-ארטיקעל נאָך אונגארן ברינגען, אונד 4) לעבען זאָ אללע פאָם וואוכער, דא זאָ פאָן יעדעם גולדען 10 קר' וואכענטליך אלס צינזען נעהמען. — איך האָפפע, דאס מיינע געזיננונגס-גענאָססען אין דיעזעם וואהלבעצירקע מיינע אנזיכטען בילליגען אונד מיך צו איהרעם דעפּוטירטען וועהלען, דאמיט איך מיינען קאמפף געגען דיא יודען אים פּארלאמענטע פארטזעטצען קאננע. — (פאר שלוס דעם בלאטטעס ערהאלטען וויר דיא טעלעגראפישע מעלדונג אויס דאמבאָיאר, דאס אונגעאכטעט דער וויהלערייען אונד אונגעוואָהנליכען אנשטרענגונגען אישטוצי'ס ביא דער אם 31-טען מאי שטאטטגעהאבטען דעפּוטירטען-וואהל אים סאַקסשער וואהל-בעצירקע ניכט דער אנטי-סעמיטישע קאנדידאט פּראָפעססאָר נענדטוויך, זאָנדערן דער אנהענגער דער ליבעראלען רייכסטאגס-פּארטייא, העררבעלא דארי, מיט גראָסער מאיאָריטעט געוועהלט וואורדע. בעטראכטעט מאן, דאס העררבעלא דארי, דער בלאָס אונטער-שטוהלריכטער איזט, געגען איינען בעריהמטען פּראָפעססאָר דער פּאָליטעכנישען האָכשולע דען זיעג דאפאָן געטראגען האט, זאָ מוס עס יעדעם איינלייכטען, דאס דער העררפּראָפעססאָר נור דעסהאלב זאָ שמעהליך דורכגעפאללען איזט, וויל ער עבען איין אנטי-סעמיטישעס פּראָגראמם ענטוויקעלט האט. דער בעססערע אונד בעזאָננענערע טהייל דער אונגארישען בירגער ווילל איינמאל פאָן דעם אנטי-סעמיטיסמוס ניכטס וויססען, דיא אנטי-סעמיטען זינד מייסטענס בעטטלער-ארטיגע לייטע, דיא נאָר קיין שטימרעכט בעזיטצען אונד אויף דיא וואהלען קיינען איינפלוס נעהמען קאננען.)

פאָלליעטאָן.

ריקקעהר דער יודען נאָך ענגלאנד.

(62-טע פאָרטזעטצונג.)

„יא, עדוארד! (זאגטע אלעקסיס מיט פעסטער שטימע) אין איינעם פּונקטע איזט מיר דיעזער מאנן טהייערער, אלס פאטער, ברודער אונד . . ."

„אונד אלס איך?" ערגענצטע עדוארד.

„יא, איך טהייערער אלס דוא!"

עדוארד וואורדע בלאס וויא דער טאָד אונד קאָננטע קיין וואָרט הערפאָרברינגען.

„עדוארד! (זאגטע יעטצט אלעקסיס נאָך איינעם מינוטען וויילצער) האבע מיטלייד מיט מיר; איך קאנן ניכט אנדערס." —

„וויל דיין הערץ זיך פעראירט! (זאגטע עדוארד מיט ציטטערנדער שטימע) אָ, אלעקסיס! ווען דוא וויססטעסט, וויא איניג איך דיך ליעבטע! אונד נון קאָננטען איין פּאאר טאגע דיין הערץ דאצו בעוועגען, איינען אויסשוויפענדען לאָרד איינעם הערצען, וויא דאס מיינע איזט, פאָרצוציעהען." —

„דרינגע ניכט ווייטער אין מיך! איך זאגע דיר אונד איך זאגע עס דיעזעם הערזען זעלבסט, דער דען זיין דעססען, וואס איך זאגע, וואָהל פעריטטעהט, דאס זיין לעבען אונד זיינע זיכערהייט מיר פאָן גראָסערעם ווערטהע זינד אָדער זיין מיסען, אלס דיא איינעס יעדען אנדערען מאננעס אים גאנצען קאָניגרייכע."

„ער איזט דיר אלזאָ איך טהייערער אלס איך? יא אָדער ניין?"

„יא, אונד טויזענדמאל יא!" זאגטע אלעקסיס פעסט ענטשלאָססען.

„יאָ! (ריעף עדוארד ציטטערנד) יעטצט ווייס איך אללעס. מיט דיינער ליעבע האבע איך אויך לעבען אונד עהרע פערלאָרען — אונד דאס הועלל איזט פיר מיך איבערפליססיג געוואָרדען. — מילאָרד! (זאגטע עדוארד צו קארל) איך ציעהע מיינע הועלל-הערויספאָדערונג צוריק; וויר שלאגען אונס ניממערמעהר!" —

עדוארד שטעקטע דאס שווערט איין, אונד אינדעם ער נאָך דער אלעקסיס צוגערופען: „לעבע וואָהל, מיינע קוזינע, פיר יעטצט אונד אימער!" וואָללטע ער דאפאָנאיילען.

אלעקסיס קאָננטע זיך קוים האלטען; זיא וואוסטע נאר צו גוט, דאס נון דער פאדען איהרער ליעבע מיט עדוארד פיר עוויג צעררייסען איזט!

קאָניג קארל, דער ביז יעטצט שפּראכלאָז דאגעשטאנדען, ראפפטע זיך פּלאָטצליך אויף, ווענדעטע זיך אן עדוארד אונד ריעף: „ניין! זאָ גרויזאם בין איך ניכט! וועגען מיינער וואָללען צוויא הערצען ניכט ברעכען! אבערסט עדוארד! — איך בין ק א ר ל ש ט ו א ר ט!" —

„אונמאָגליך! (ריעף עדוארד) דאס קאנן ניכט זיין! איך האבע זיכערע קונדע, דאס דער קאָניג פאָן בריסטאל אויס ענטפלאָהען איזט. איך קעננע דאס. איין לאָרד ווילמאָט איזט איך פערט, זיך זאָגאר פיר איינען קאָניג אויסצוגעבען." —

„ניין! העררר אָבערסט! (זאגטע קארל) דרי ראטשעסטער אונד איהר געשוויסטער-קינד אלבערט זינד צייגען, דאס קארל שטוארט יעטצט פאָר איהנען שטעהט. דען זיא אלס קאָניג ניכט אנערקעננען וואָללען. עס ווירדען אונטער איהרען לייטען מעהרערע זיין, וועלכע דען לאָרד ווילמאָט קעננען — ער איזט איין זעהר שאָנער מאנן מיט בלאָנדע האארען — אונד נון זעהען זיא מיך אן! איזט דען וואָרטען איהרער קוזינע אלעקסיס העטטען זיא שאָן ערראטהען קאָננען, ווער איך בין. — דאָך פרייליך קאָננטען זיא דאראן ניכט דענקען, ווען זיא זיכערע קונדע דאפאָן האטטען, דאס דער קאָניג זיך אירגענד אנדערסוואָ אויפהאלטע. — זעהען זיא מיך ניכט זאָ שטוינענד אן! רייכען זיא איהרער טהייערען קוזינע דיא האנד! איך, איהר קאָניג, נעמליך דער קאָניג איהרער קוזינע, בין דאפיר צייגע, דאס זיא איהר זעהר טהייער זינד, דאס זיא איהנען מיט אלל דער ליעבע איינעס ווייבעס צוגעטהאן איזט. יא, איך געשטעהע, דיעזעס ווייב איזט דאס ערסטע, דאס מיך געלעהרט, וואס טוגענד איזט!"

עדוארד, דער איינע צייטלאנג נאנץ פערווירט דאגעשטאנדען וואר, ערוואכטע ענדליך אויס זיינעם טרוימע אונד זאגטע דעם קאָניגע: „ווען איך איהנען דיא הולדיגונג איינעס אונטערטהאנס מיט קניע אונד שווערט ניכט אנביעטע, זאָ איזט עס, וויל נאָכט, דורך דען קאָניג רעגירען, איהנען פיר יעטצט דיא מאכט פערזאגט, איהרען טהראָן וויעדער צו בעשטייגען, אָהנע דען בירגערקריעג פאָן נייעם אנצופאכען. אינדעססען קאנן איהנען נור אונד ניממער מיינע געדייהס געפאָהר דראָהען. זיא האבען מיך יעטצט, דורך איהר עדלעס געשטענדניס, איהנען אויף עוויג פערבינדליך געמאכט. ווען זיא יעטצט געשוויגען אונד איך מיך אין דעם גלייבען ענטפערנט העטטע, דאס דיא אנהענגליכקייט, וועלכע איהנען אלעקסיס אין מיינער געגענווארט געצייגט, ניכט דעם קאָניגע, זאָנדערן מיינעם נעבענ-בוהלער געלטע, זאָ ווערע איך אים גראם אונד קוממער צו גרונדע געגאנגען. אלס